

Zaliczenie okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców lub teściów do pracowniczego stażu pracy, które przypadają przed dniem 1 stycznia 1983 r.

Uregulowania ustawy z 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (dalej: ustawa o wliczaniu okresów pracy) mogą wywołać określone konsekwencje prawno-finansowe po stronie pracodawców. Wynika to mianowicie stąd, że ustawodawca wprowadził prawną możliwość zaliczenia aż trzech okresów i także trzech rodzajów pracy w gospodarstwie rolnym do stażu pracowniczego. Są to – zgodnie z art. 1 ustawy – okresy i rodzaje pracy na roli obejmujące:

1. prowadzenie przez pracownika indywidualnego, własnego gospodarstwa rolnego lub pracy w takim gospodarstwie, prowadzonym przez współmałżonka;
2. **przypadające przed 1 stycznia 1983 r. okresy pracy po ukończeniu 16. roku życia w gospodarstwie rolnym prowadzonym przez rodziców lub teściów, poprzedzające objęcie tego gospodarstwa i rozpoczęcie jego prowadzenia osobiście lub wraz ze współmałżonkiem;**
3. przypadające po 31 grudnia 1982 r. okresy pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym w charakterze domownika w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin.

Przepisy ustawy o wliczaniu okresów pracy mają zastosowanie do wszystkich zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, a więc zarówno do umownych stosunków pracy (wszystkich bez wyjątku umów o pracę, w tym także spółdzielczej umowy o pracę) oraz do stosunków pozaumownych, tj. nawiązania stosunku pracy na podstawie mianowania, powołania i wyboru. Konsekwencją tego jest to, że okresy pracy w gospodarstwie rolnym wlicza się do czasu zatrudnienia, od którego zależą m.in. uprawnienia przewidziane kodeksem pracy lub innymi regulacjami prawa pracy, tj.:

- wymiar urlopu wypoczynkowego;
- odprawy: emerytalna, rentowa czy pośmiertna;
- nagroda jubileuszowa;
- dodatek za wieloletnią pracę (np. w przypadku pracowników samorządowych, pracowników urzędów państwowych, nauczycieli).

Przepisy ustawy o wliczaniu okresów pracy mają charakter szczególny, stąd należy je interpretować ściśle. Wykładnia rozszerzająca jest wyłączona, a zatem ustawa nie pozwala na zaliczenie do stażu pracowniczego każdej pracy w gospodarstwie lub każdego prowadzenia gospodarstwa. Wprowadza zatem reglamentację, w szczególności poprzez ograniczenie terminem oraz spełnieniem odrębnych, indywidualnych przesłanek.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy o wliczaniu okresów pracy, ilekroć przepisy prawa lub postanowienia układu zbiorowego pracy albo porozumienia w sprawie zakładowego systemu wynagradzania przewidują wliczanie do stażu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownika wynikające ze stosunku pracy, okresów zatrudnienia w innych zakładach pracy, do stażu **tego wlicza się pracownikowi także okresy pracy po ukończeniu 16. roku życia, przypadające przed 1 stycznia 1983 r., w gospodarstwie rolnym prowadzonym przez rodziców lub teściów, które to okresy poprzedzały objęcie tego gospodarstwa i rozpoczęcie jego prowadzenia osobiście lub wraz ze współmałżonkiem.**

W doktrynie ukształtował się pogląd (Praca w gospodarstwie rolnym - wliczanie do stażu. Komentarz, W. Muszalski, K. Walczak, wyd. C. H. Beck, Warszawa 2006, Legalis; Wliczanie okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy. Komentarz, Agnieszka Rzetecka-Gil, rok 2008, Lex), **iż pod pojęciem "objęcia gospodarstwa" należy rozumieć rozpoczęcie samodzielnego lub ze**

współmałżonkiem prowadzenia gospodarstwa rolnego rodziców albo teściów w charakterze właściciela posiadającego ten tytuł na podstawie obowiązujących wówczas form nabycia własności.

Zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego, objęcie gospodarstwa rolnego mogło nastąpić przez:

- dziedziczenie gospodarstwa rolnego po przeprowadzonym postępowaniu spadkowym po rodzicach lub teściach,
- przekazanie gospodarstwa rolnego przez rodziców lub teściów pracownikowi, jego małżonkowi lub obu małżonkom w formie aktu darowizny albo w formie aktu kupna - sprzedaży,
- przekazanie gospodarstwa rolnego w drodze umowy zamiany,
- przekazanie nieodpłatnie gospodarstwa rolnego następcy w zamian za emeryturę, w myśl przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych,
- przeniesienie własności nieruchomości rolnej w drodze umowy o dożywocie w zamian za zapewnienie zwykłego dożywotniego utrzymania, wyżywienia, ubrania, mieszkania, światła, opału, zapewnienie odpowiedniej pomocy i pielęgnowanie w chorobie oraz sprawienie mu własnym kosztem pogrzebu odpowiadającego miejscowym zwyczajom.

opracowała: r.pr. Emilia Bloch